

Det bæredygtige vandværk

– en guide til det strategiske arbejde
med FN's verdensmål på vandværket

Danske
Vandværker

Guide til det strategiske arbejde med FN's verdensmål på vandværket

FN har udpeget 17 mål, som tilsammen skal skabe større bæredygtighed i verden, når det gælder vores miljø og menneskers trivsel. Selvom målene kan synes langt fra hverdagen på vandværket, har vi alle en mulighed for (og forpligtelse til) at være med til at påvirke udviklingen gennem vores praktiske arbejde med forsyning af drikkevand. Vi skal ikke arbejde med alle verdensmål men med de mål, hvor vi kan gøre den største forskel.

Danske Vandværker har fundet fem mål, som vi mener, kan understøtte dagligdagen på vandværket, og som samtidig indgår i foreningens politiske og strategiske arbejde. På den måde kan vi sammen arbejde i retning af en bæredygtig produktion og forsyning af drikkevand til forbrugerne. Derved bidrager vi til en energi- og klimaneutral vandsektor i 2030.

Brug verdensmål strategisk i vandværket

Det kan måske lyde som en stor mundfuld, når man nævner verdensmål og vandværk som noget, der skal gå hånd i hånd. Derfor er formålet med denne pjece at oversætte de valgte verdensmål til noget, som er genkendeligt i jeres hverdag på vandværket suppleret med konkrete ideer til, hvordan man som vandværksbestyrelse kan

bruge verdensmål strategisk med tanke på at udvikle vandværket.

Ideer til jeres arbejde med verdensmål

I det følgende vil de verdensmål, som Danske Vandværker mener er nærliggende for vandværkerne at arbejde med, blive gennemgået. Vi har inddelt målene i: Kernemål, Energi- og klimamål og Støttemål.

Hvert mål bliver kort beskrevet, hvorefter der er ideer til, hvordan I som vandværk kan understøtte det enkelte mål. I vil formentlig opleve, at flere af ideerne allerede er noget, I gør. Dette er så til gengæld en god mulighed for at fortælle den historie lokalt f.eks. i den lokale presse og til jeres forbrugere.

Hvordan kommer I i gang?

Som bestyrelse i vandværket har I et kollektivt ansvar for at varetage den overordnede og strategiske ledelse af vandværket. Derfor bør I én gang om året drøfte og tage stilling til de strategiske mål for selskabet og udarbejde en langsigtet udviklingsplan. I denne plan er det oplagt at inkludere bæredygtighed og vandværkets arbejde med verdensmålene.

Men hvordan kommer I i gang med verdensmålssnakken, og hvordan og hvilke mål understøtter I på vandværket?

1. Afsæt et helt bestyrelsesmøde eller afhold et seminar, hvor I har strategi og verdensmål som emne.
2. Inden mødet skal alle bestyrelsesmedlemmer have læst denne pjece og orienteret sig om verdensmålene på www.verdensmaalene.dk/maal.
3. Gennemgå på mødet verdensmålene i pjecen ét for ét.
 - Først tager I en snak og skriver ned i punktform, hvordan I på nuværende tidspunkt bidrager til hvert mål.
 - Dernæst begynder I forfra og snakker om, hvordan I på sigt vil forsætte med at bidrage og/eller lave yderligere tiltag for at understøtte målene. Skriv bidrag/tiltag ned i punktform for hvert mål.
 - Til slut kan I sætte årstal på i forhold til fremtidige bidrag/tiltag.

4. Næste gang I holder generalforsamling, vil det være oplagt at fortælle om jeres arbejde for at understøtte verdensmålene.

Det kan også være, at der er andre verdensmål, der passer bedre til jer. Lav samme øvelse som beskrevet ovenfor. Et godt råd er ikke at udvælge alt for mange mål.

Kernemål

– rent drikkevand

Kernemålet knytter sig til jeres kerneopgave om levering og sikring af rent drikkevand. Målet sætter bl.a. fokus på at give adgang til rent drikkevand, styrke vandkvaliteten, gøre vandforbruget effektivt, beskytte og genoprette økosystemer i og omkring vandindvinding samt støtte den lokale håndtering af vand og sanitet.

Danmark har et godt udgangspunkt for at opfylde målet, og som vandværk gør I allerede en stor indsats. Men der er stadig nogle udfordringer, som vi sammen skal tage hånd om, hvis vi også i fremtiden skal sikre det rene drikkevand og et sundt miljø – både omkring vores borer og i de områder, hvor grundvandet dannes.

Hvis vi ikke hele tiden styrker vores miljøindsats, risikerer vi at fjerne os fra målet, og at Danmark får sværere ved at opfylde FN's målsætning om rent vand til alle.

Sådan kan vandværket understøtte mål 6:

6 RENT VAND OG SANITET

Fokus på **"skånsom indvinding"** – tilrettelæg vandindvindingen på en kildeplads, så den er fordelt over så stor en del af døgnet som muligt.

Påse at pumpens størrelse passer til boringen ift. sænkning og løftehøjde.

Bruge mindst mulig videregående vandbehandling og kun bruge det, når det er nødvendigt for at sikre vandkvaliteten i en midlertidig periode.

Fastholde og fremtidssikre forsyningssikkerheden ved at lave planer for vedligeholdelse og samarbejde om grundvandsbeskyttelse (bl.a. BNBO).

Her kan skovrejsning være et element.

Energi- og klimamål

– bæredygtig energi og ansvarligt forbrug og produktion

To mål er beslægtet med kernemålet, og sammen skaber de synergi og kan understøtte indsatsen med at sikre bæredygtig forsyning af drikkevand. De to mål er mål 7 om bæredygtig energi og mål 12 om ansvarligt forbrug og produktion. Målene er valgt, da vandproduktionen er afhængig af grundvand som ressource, og fordi mange vandværker allerede arbejder med flere ting, der understøtter målene, og dermed har gode forudsætninger for at gøre endnu mere – for eksempel ved at spare på vand og energi og anvende bæredygtige materialer.

Regeringens klimapartnerskab for affald, vand og cirkulær økonomi, som Danske Vandværker har været en del af, har en målsætning om en energi- og klimaneutral dansk vandsektor i 2030. Det kan kun nås, hvis vi alle gør en indsats. De store spildevandsselskaber har naturligt større mulighed for at reducere energiforbruget og dermed klimabelastningen end selskaber, der kun leverer drikkevand. Men vandværkerne kan stadig gøre en forskel og levere deres bidrag.

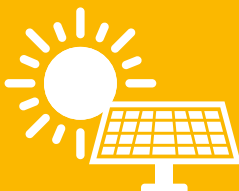
Mange vandværker er allerede godt i gang med at reducere deres energiforbrug. Danske Vandværker har som hjælp udarbejdet et katalog med idéer til, hvordan I på værkerne kan spare på energien og hente store besparelser. Mange bække små gør som bekendt en stor å, og ved at alle vandværker arbejder struktureret med at nedbringe vand-, energi- og materialeforbrug og reducere affald, kommer Danmark tættere på at opfylde målene om et grønt energiforbrug og ansvarlig produktion. Mange vandværker arbejder med at nedbringe deres vandspild, men der kan fortsat arbejdes med styring af indvinding og produktion.

Uddannelse og opkvalificering af medarbejdere og rekruttering af nye kompetencer til drift og bestyrelser er centralt i forhold til begge mål. Indsatserne bør efter behov dokumenteres og evalueres.

Sådan kan vandværket understøtte mål 7:

7 BÆREDYGTIG ENERGI

Bruge mere vedvarende energi lokalt bl.a. solceller, solpaneler mv.

Samarbejde og indgå partnerskaber med leverandører om udvikling og implementering af nye, grønne vandteknologier – hvor der også kan være et eksportpotentiale

Energieffektivitet i procesanlæg

– bl.a. pumper, rørsystemer, styring og filtermateriale

Sikre energieffektivitet ved at tage nye teknologier i brug

Spare på energi i drift og bygninger
bl.a. belysning

Varmepumpe til udnyttelse af energi i grundvand – teknologi kan anvendes på to niveauer: opvarmning af vandværksbygning og fjernvarmeproduktion

Sådan kan vandværket understøtte mål 12:

12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

Fokus på at reducere vandspild

Kun vandrensning, hvis der ikke er andre muligheder

Genanvendelse af filterskyllevand

Indvinde drikkevand klima- og miljøskånsomt og eventuelt indgå frivillige aftaler for oplande

Vandsamarbejder

Skabe lokalt engagement
– for eksempel kampagner rettet mod forbrugerne

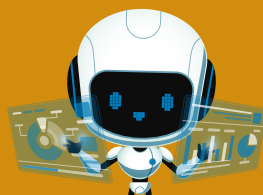
Vælge bæredygtige indkøb med fokus på produkternes livscyklus

Genanvende materialer, f.eks. plastik og metal

Samtænke produktion af drikkevand med levering af energi i form af el og varme

Større brug af digitalisering og udveksling af data

Støttemål – **ligestilling**, **innovation** og **partnerskaber**

De tre sidste mål skal hjælpe med at fremme og støtte den samlede indsats i arbejdet med verdensmålene. Det ene er mål 5 om ligestilling, som mange vandværker allerede støtter op om ved både at have en mangfoldig bestyrelse og have mangfoldighed i tankerne, når der skal rekrutteres nye.

Det andet mål er mål 9 om industri, innovation og infrastruktur, hvor vandværket kan bidrage til en effektiv og velfungerende infrastruktur. Som vandværk kan I være med til at bidrage til innovation og teknologifremme ved at igangsætte nye projekter med leverandører, være åbne

over for nytænkning og tage nye teknologier i brug. Herunder hører også en øget grad digitalisering og herigennem fokus på it-sikkerhed.

Det tredje mål er mål 17 om partnerskaber, som er grundlæggende for hele den måde, vi arbejder på, når det drejer sig om at få nye idéer og omsætte dem til praksis. Men i dette mål ligger også vandværkets daglige kontakt til diverse interessenter og samarbejdspartnere.

Sådan kan vandværket understøtte mål **5**, **9** og **17**:

5 LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Sikre en mangfoldig sammensætning af kompetencer i bestyrelsen

Tænke mangfoldighed ind når nye skal rekrutteres til bestyrelsen og/eller til ledige jobs på vandværket

Diversitet i bestyrelsens køns-sammensætning

Sikre en mangfoldig sammensætning af kompetencer i bestyrelsen

Gøre det attraktivt for yngre og kvinder at indgå i vandværksarbejdet

9 INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

Øget fokus på digitalisering og it-sikkerhed af vandværkets drifts- og administrative systemer

Sikre vandværkets it-infrastruktur med øget fokus på it-sikkerhed

Danske Vandværker er brancheorganisation for landets drikkevandsforsyninger, som leverer vand i både byer og på land i hele Danmark.

Derudover tæller medlemsskaren også en lang række leverandør- og rådgivervirksomheder fra branchens industri.

Vores medlemsvandværker leverede i 2020 ca. 162 mio. m³ vand til ca. 1,1 mio. forbrugssteder. Det svarer til 45 pct. af det danske drikkevandsforbrug. I 2018 udledte foreningens medlemmer ca. 18.000 tons CO₂, hvilket udgør 8 pct. af vandsektorens samlede klimabelastning.

**Danske
Vandværker**

Solrød Center 20 C
2680 Solrød Strand

www.danskevv.dk
info@danskevv.dk